

СТАНОВИЩЕ

на проф. д-р Тотко Стояновчлен на научното жури
за преценка на качествата на научно-изследователската продукция и
професионалната дейност на гл. ас. д-р **Юлия Милчева Цветкова**

по конкурс за заемането на академичната длъжност „доцент“ в професионално направление 2.2. История и археология (Стара история и тракология – Географски информационни системи (ГИС) в помощ на античната история), ДВ, бр. 50/15.06.2018 г. за нуждите на Катедра по стара история, тракология и средновековна история, при Исторически факултет на СУ „Св. Климент Охридски“

От документите, представени от кандидата **Юлия Милчева Цветкова** се вижда, че са изпълнени всички изисквания по член 24 от ЗРАСРБ (в сила от 05.05.2018 г. за заемане на академичната длъжност „доцент“.

Юлия Цветкова работи на постоянен трудов договор като асистент, старши асистент и главен асистент в Катедра по стара история, тракология и средновековна история, при Исторически факултет на СУ „Св. Климент Охридски“ без прекъсване от 2001 г. до сега.

През 2005 г. придобива образователната и научна степен „доктор“ по История, в СУ „Св. Климент Охридски“, с дисертация на тема: “Проблеми на историята на Тракийския Херсонес в предримската епоха” (адаптирана и публикувана през 2008 г. като монография под заглавието „История на Тракийския Херсонес (от Троянската война до времето на Римското завоевание)“).

Кандидатът е представил за участието си в конкурса хабилитационен труд, публикуван като монография: „ГИС и Тракология. Приложения на Географските информационни системи в изследванията на тракийската история. Университетско издателство „Св. Климент Охридски“, София, 2018, и 17 публикации.

Списъкът включва публикации, излезли от печат след публикаването през 2008 г. на посочената монография, базирана на дисертационния труд, т.е. реалната продукция на кандидата след 2005 г. е по-обемиста.

Общият списък на научни публикации, вкл. участие като съставител и рецензии и отзиви включва 55 заглавия, които очертават няколко основни области на научен интерес – история, археология, нумизматика и ГИС.

Хабилитационният труд на Юлия Цветкова е резултат от участието ѝ в последните години в мащабни теренни изследвания на обекти, свързани с културното развитие на предримска Тракия, в различни части на България, като изпъкват тези в Казанлъшката долина, в които бяха въведени пространствени методи и ГИС. В този смисъл, демонстрираното в монографията професионално навлизане в тази интердисциплинарна проблематика (и изследователски инструмент) е плод не само и не толкова на кабинетни занимания, колкото осмисляне на сериозен терен опит.

В първата част на труда последователно, в синетзиран текст, са изложени основни данни и ключови изследвания, които представят появата и развитието, същността на ГИС като комплекс от дистанционни методи на документиране на различни по характер обекти, свързаните с тях софтуерни програми и пр. Преходът към следващата част, същностна за труда е представянето на приложението на ГИС в сферата на историческите изследвания – археологията, историята, уеб ресурсите и принципите и възможностите на пространствения анализ в тази област. Демонстрирана е задълбочена професионална осведоменост по отношение на съвременното състояние на ГИС технологията в съвременната научна среда.

Във втората част на труда – „ГИС и тракология: приложения и анализи“, чрез представянето на възможностите на ГИС в три конкретни случая са демонстрирани потенциалните възможности, с които използването на този инструментариум би могъл да допринесе за обогатяването на подходите и съответните научни резултати при изясняването на конкретни и фундаментални проблеми от тракийската политическа, икономическа и културна история. Под „история“, всъщност, тук трябва да разбираме информацията натрупана от историческите извори, епиграфските паметници, нумизматичните данни и изследвания, и не на последно място от археологическите изследвания на обекти и феномени в Тракия от времето на апогея в политическото и културното ѝ развитие. Това по своеобразен начин е анализирано чрез конкретните случаи - в §1. „От Херайон до Аполония“, свързано със интересен момент от похода на Дарий I през земите на Югоизточна Тракия, в §. 2 „Земите на Месад“ и §. 3. „Съкровища с бронзови монетни типове на Филип II и Александър III.“. Не мога да не отбележа демонстрацията на забележителното ниво на познанията на автора върху политическата история, историческата география, нумизматиката и археологическите изследвания на

цялата територия на Тракия на юг от Дунав, за времето от VI до III в. пр. Хр., използвани умело за формулиране и представяне на възможните варианти при търсенето на решения с историческо значение чрез похватите на ГИС. Този дял от изследването е с изключително приносен характер. Колегията е провокирана за дискусия в различни по дълбочина и географски и тематичен обхват въпроси, които са повече или по-малко зададени от публикациите на изследванията на знакови обекти, на наблюдения и обобщения върху набъбналия нумизматичен материал от нашите земи, както и стоящи в историческата книжнина спорни и дискуссионни въпроси от династическата и политическата история на Тракия. Авторът е вплел умело част от свои предходни изследвания, свързани с дирения от всички посочени компоненти за целта на основната задача на труда.

Сред подобрите задълбочени изследвания, от посочените основни тематични кръгове на професионален интерес и теренни изследвания на кандидата, бих взел отношение към едно от последните заглавия, а именно съвместната студия с Г. Нехризов „Contributions to the Periodization and Absolute Chronology of the Early Iron Age in South Thrace. – *Archaeologia Bulgarica* XXII, 1, 2018, 17-44.“ Това е пионерска публикация, и, бих казал, смело начинание, ако читателят има представа за дълбочината и сериозността на изследователската проблематика за относителната и абсолютната хронология и периодизация на прехода от културите на бронза към културите на желязото в Източното Средиземноморие и пряко свързания с него Егейско-анатолийски басейн, към който органично принадлежи Тракия. Изследователските усилия на екипа Нехризов-Цветкова, при проучването на обекта „Глухите камъни“ в Източните Родопи и задълбоченият поглед върху развитието на ареала в Къснобронзовата и Ранножелязната епоха, събирането на впечатляваща база данни от ¹⁴C от този обект и съпоставката му с такива от съседни обекти са в основата на този пръв опит в българската археологическа литература. В частта написана от Ю. Цветкова, е показана завидна ерудиция по отношение на специализираната литература от последните десетилетия, касаеща тежките дискусии за хронологията и периодизацията за целия регион. Данните от обектите от Родопите са вложени и интерпретирани професионално. Би могло да си пожелаем това пионерско усилие „да повлече крак“ българската археология да навакса сериозното изоставане в тази важна насока на изследванията на късната праистория на тракийските земи.

Личните ми впечатления от професионалната дейност на Юлия, и като преподавател и колега в Исторически Факултет, и като изявен член на археологическата колегия, ми дават основания, заедно с високата оценка на представената научна продукция за целите на конкурса, да заявя в заключение, че ще гласувам убедено гл. ас. д-р **Юлия Милчева Цветкова** да получи научната длъжност доцент в професионално направление 2.2. История и археология (Стара история и тракология – Географски информационни системи (ГИС) в помощ на античната история).

21.11.2018 г.

проф. д-р Тотко Стоянов

